

UNIVERZITA PAVLA JOZEFA ŠAFÁRIKA V KOŠICIACH

Právnická fakulta

Katedra občianskeho práva

**KOŠICKÉ DNI
SÚKROMNÉHO PRÁVA VI.**

*Rekodifikácia civilného procesu „10 rokov po“
&
Rekodifikácia Občianskeho zákonníka „in medias res“*

Recenzovaný zborník vedeckých prác

KDSP
KOŠICKÉ DNI SÚKROMNÉHO PRÁVA

Košice 2026

Recenzovaný zborník vedeckých prác z medzinárodnej vedeckej konferencie Košické dni súkromného práva VI., ktorá sa konala v dňoch 22. až 24. apríla 2026, je čiastkovým výstupom riešenia projektov: VEGA č. 1/0492/26 s názvom „Koncepcia civilného sporového procesu a jednotlivé druhy žalôb podľa Civilného sporového poriadku - poznatky, výzvy, perspektívy“ a VEGA č. 1/0501/26 s názvom „Online priestor s dôverou: Ochrana maloletého spotrebiteľa na európskom digitálnom trhu“.

Editori:

prof. JUDr. Peter Molnár, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra občianskeho práva

JUDr. Miroslava Kušníriková, PhD.

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra občianskeho práva

Mgr. Michal Bartko

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra občianskeho práva

JUDr. Júlia Krajčírová

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra občianskeho práva

Mgr. Marek Kohút

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta, Katedra občianskeho práva

Všetky príspevky prešli anonymným recenzným konaním.

Tento text je publikovaný pod licenciou Creative Commons CC BY NC ND Creative Commons Attribution-NonCommercial-No-derivates 4.0 Licencia umožňuje dielo voľne zdieľať len s uvedením autora, bez komerčného použitia a bez akýchkoľvek úprav alebo odvođených diel.

Za jazykovú úpravu a obsahovú stránku zborníka vedeckých prác zodpovedajú autori jednotlivých príspevkov.

Dostupné od: 17. 04. 2026

Umiestnenie: <https://unibook.upjs.sk/sk/>

DOI: <https://doi.org/10.33542/KDSP-0512-2>

ISBN 978-80-574-0512-2 (e-publikácia)

ISBN 978-80-574-0513-9 (tlačaná publikácia)

Sponzori konferencie

BRÖSTL | ČENTÍK
ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA

soukeník ■ štrpka

ÚVOD

Vážení účastníci, vážení čitatelia,

medzinárodná vedecká konferencia Košické dni súkromného práva už má svoju tradíciu. Autorom myšlienky tejto konferencie je prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc., bard občianskeho práva, emeritný profesor a bývalý dlhoročný vedúci Katedry občianskeho práva Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Jemu vďačíme za existenciu konferencie, jej formát, a, v neposlednom rade, za jej reputáciu.

Vzhľadom na spoločenské a právne realie považovali organizátori za vhodné aktuálne šieste podujatie tejto „série“ tematicky venovať desaťročným skúsenostiam s výsledkami rekodifikácie civilného procesného práva a vrcholiacim prácam na novom Občianskom zákonníku. Konferencia je zároveň súčasťou riešenia projektov podporených vedeckou grantovou agentúrou Ministerstva školstva, výskumu, vývoja a mládeže Slovenskej republiky a Slovenskej akadémie vied s procesnoprávnym a hmotnoprávnym zameraním. Voľba témy prilákala tento rok rekordný počet prihlásených účastníkov, či už v aktívnej alebo pasívnej forme účasti. Príspevky účastníkov reflektujú priamo alebo sprostredkované hlavné témy konferencie, poznatky, skúsenosti a myšlienky autorov, a majú potenciál obohatiť vedecký diskurz a rozprúdiť ďalšiu spoločenskú diskusiu.

Ďakujem všetkým účastníkom vedeckej konferencie z radov slovenskej, českej, poľskej, španielskej a dokonca japonskej akadémie, súdov sústavy všeobecného súdnictva, Ústavného súdu SR a právnej praxe, pretože práve a predovšetkým pre účastníkov sme túto konferenciu pripravili.

Verím, že účastníci konferencie vnímali pozitívne kvalitu samotných vystúpení, rozpravy, ako aj tradične priateľskú a pohostinnú atmosféru, o ktorú sa organizátori snažili.

Vďaka patrí oponentom predložených vedeckých prác, ktorých hodnotné pripomienky napomohli zvýšeniu úrovne konferencie a vedeckej kategorizácii konferenčného zborníka.

Takisto veľká vďaka patrí sponzorom konferencie – Advokátskej kancelárii Brössl & Čentík, s.r.o. a advokátskej kancelárii soukeník – štrpka s.r.o.

V neposlednom rade vyslovujem poďakovanie celému kolektívu učiteľov a doktorandov usporiadajúcej katedry, bez nasadenia ktorých by sa tento ročník konferencie neuskutočnil.

Košice, apríl 2026

prof. JUDr. Peter Molnár, PhD.

OBSAH

OBČIANSKE PRÁVO HMOTNÉ

DAROVANIE S ÚČELOVÝM URČENÍM DE LEGE LATA A DE LEGE FERENDA..... 9

Mgr. Miroslava Dolíhalová, PhD

JUDr. Ing. Andrea Bilas Ševčíková, PhD

KODIFIKÁCIA NOVÉHO OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA A JEJ PREJAV V DEDIČSKOM PRÁVE 16

Mgr. Miroslava Dolíhalová, PhD.

doc. JUDr. Juraj Takáč, PhD.

HRANICA MEDZI ZNÍŽENÍM CENY A NÁHRADOU NEMAJETKOVEJ UJMY..... 25

prof. JUDr. Monika Jurčová, PhD.

OBCHODNÝ PODIEL A REKODIFIKÁCIA 31

Mgr. Marek Nekoránik

ROZHODOVANIE O NEZAHÁJENÍ A UKONČENÍ ŽIVOT UDRŽUJÚCEJ LIEČBY: JUDIKATÓRNY POHLED 43

JUDr. Tobiáš Pacák

MUDr. Tomáš Koky, PhD

PENIAZE (A INÉ PLATIDLÁ) V NÁVRHU OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA..... 53

Mgr. Viliam Poništ, PhD.

ODPUSTENIE DLHU A VZDANIE SA EXISTUJÚCEHO A BUDÚCEHO PRÁVA: DNEŠNÝ A OČAKÁVANÝ MODEL..... 64

JUDr. Euboslav Sisák, PhD.

ZODPOVEDNOSŤ ČLENOV PRÁVNICKÝCH OSÔB VO SVETLE REKODIFIKÁCIE SÚKROMNÉHO PRÁVA 71

Mgr. Simona Škovirová

ÚJMA A ZVÍŘE 79

doc. JUDr. Petr Šustek, Ph.D.

VLASTNÍKOVA SLUŽOBNOSŤ..... 89

JUDr. Róbert Jakubáč, PhD.

**CHYTRÉ SMLOUVY A VÝKLAD PRÁVNÍCH JEDNÁNÍ V SOUKROMÉM PRÁVU:
MEZI VŮLÍ A KÓDEM..... 97**

doc. JUDr. Aleš Rozehnal, Ph.D.

**ZMLUVNÉ IMANIE MANŽELOV V NAVRHOVANOM OBČIANSKOM ZÁKONNÍKU:
VIAC ZMLUVNEJ AUTONÓMIE PRE SLOVENSKE MANŽELSKÉ MAJETKOVÉ
PRÁVO?..... 112**

JUDr. Kristián Vassay

**LIKVIDÁCIA PRÁVNICKÝCH OSÔB V NAVRHOVANEJ ÚPRAVE NOVÉHO
OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA..... 123**

prof. JUDr. Daniela Gandžalová, PhD.

doc. JUDr. Marian Ďurana, PhD.

JUDr. Monika Némethová, PhD.

CIVILNÉ PRÁVO PROCESNÉ

**K NIEKTORÝM PRÍPADOM „DOTVÁRANIA“ CIVILNÉHO SPOROVÉHO PORIADKU
ÚSTAVNÝM SÚDOM SLOVENSKEJ REPUBLIKY..... 132**

prof. JUDr. Peter Molnár, PhD.

**OSOBITOSTI ODDLŽENIA MALOLETÝCH OSÔB A OSÔB S OBMEDZENOU
SPÔSOBILOSŤOU NA PRÁVNE ÚKONY..... 140**

JUDr. Jakub Dzimko, PhD.

NALIEHAVÝ PRÁVNÝ ZÁUJEM A DOBRÁ PRAX SLOVENSKÝCH SÚDOV 149

doc. JUDr. Katarína Gešková, PhD.

AKTUÁLNI OTÁZKY HROMADNÉHO ŘÍZENÍ..... 166

Mgr. Miroslav Hromada, Ph.D.

MEDZITÝMNY ROZSUDOK O PREJUDICIÁLNE PÔSOBIACOM PRÁVE..... 172

JUDr. Viktória Jančárová, PhD.

JUDr. Martin Hrčka

TERRA INCOGNITA V (PROCESNOM) PRÁVE..... 187

doc. JUDr. Jaroslav Čollák, PhD.

VÝVOJ PROCESNOPRÁVNEJ ÚPRAVY SPOTREBITEĽSKÝCH SPOROV NA SÚDE. 204

Mgr. Marek Kohút

KONCENTRÁCIA PROCESNEJ AKTIVITY SPOROVÝCH STRÁN V ROZHODOVACEJ ČINNOSTI NAJVVŠŠÍCH SÚDNYCH AUTORÍT ČESKEJ A SLOVENSKEJ REPUBLIKY 213

JUDr. Viktória Kol'vecková, PhD.

REPLIK A INÉ NOVOTY V KOKURZNM PRÁVE SLOVENSKEJ REPUBLIKY 225

JUDr. PhDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA

KONTUMAČNÝ ROZSUDOK PO 10 ROKOV ÚČINNOSTI CSP..... 236

JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.

**OD USTÁLENEJ ROZHODOVACEJ PRAXE K VEĽKÉMU SENÁTU:
O ZJEDNOCOVANÍ JUDIKATÚRY A JEJ ÚSKALIACH PO DESIATICH ROKOCH
CIVILNÉHO SPOROVÉHO PORIADKU 245**

JUDr. Andrea Moravčíková, PhD.

ZRUŠENIE NEODKLADNÉHO OPATRENIA V APLIKAČNEJ PRAXI..... 256

Mgr. Denisa Rudžiková, PhD.

**UPLATŇOVANIE ODPOROVATEĽNOSTI PRÁVNÝCH ÚKONOV V ODDLŽOVACOM
KONKURZE PODĽA OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA A ZÁKONA O KONKURZE A
REŠTRUTKURALIZÁCIÍ..... 264**

doc. JUDr. Milan Sudzina, PhD.

**K NOVÉMU INSTITUTU PROZATÍMNÍCH ROZHODNUTÍ VE VĚCECH PÉČE
SOUDU O NEZLETILÉ..... 274**

doc. JUDr. Renáta Šínová, Ph.D.

**K PRÍPUSTNOSTI VYDANIA ROZSUDKU PRE ZMEŠKANIE VO VECI RELUTÁRNEJ
NÁHRADY NEMAJETOVEJ UJMY..... 281**

JUDr. Ľubomír Zlocha, PhD.

INTERPRETAČNÍ VÝVOJ ZÁSADY IURA NOVIT CURIA..... 298

PhDr. Mgr. Michal Krajčírovič

**VYBRANÉ OTÁZKY K POSKYTOVATEĽM ODBORNÉ POMOCI PŘI ŘÍZENÍ O
ÚPRAVĚ POMĚRŮ NEZLETILÝCH..... 310**

Mgr. Veronika Muščíková

**DOVOLANIE V CIVILNOM SPOROVOM PORIADKU: MIMORIADNY OPRAVNÝ
PROSTRIEDOK ALEBO „TRETIA INŠTANCIA“ V PRAXI?..... 318**

JUDr. Dalibor Vyhnálik, PhD.

**PREDVÍDATELNOSŤ SÚDNYCH ROZHODNUTÍ AKO (NE)NAPLNENÝ PRÍSEUB
REKODIFIKÁCIE..... 329**

prof. JUDr. Alexandra Löwy, PhD., LL.M

Mgr. Lucia Mertl

**JE OTÁZKA OSUDU KONCENTRÁCIE KONANIA PO PODANÍ ODVOLANIA
ROZLÚSKNUTÁ?..... 338**

Mgr. Michal Bartko

RODINNÉ PRÁVO

**CONCEPT AND PROTECTION OF THE FAMILY HOME IN SPANISH
CODIFICATION..... 349**

María del Carmen Luque Jiménez

**PRINCÍP NAJLEPŠIEHO ZÁUJMU DIEŤAŤA AKO JADRO OCHRANY DETSKÝCH
PRÁV 365**

doc. PhDr. JUDr. Lilla Garayová, PhD., LL.M

**K VYBRANÝM DÔVODOM ZÁNIKU MANŽELSTVA PODĽA NOVÉHO
OBČIANSKEHO ZÁKONNÍKA..... 377**

Mgr. Peter Koromhász, PhD.

JUDr. Miroslava Kušnířiková, PhD.

PRÁVO DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA

**NEKALOSÚŤAŽNÁ ÚPRAVA V NÁVRHU NOVÉHO OZ: KROK VPRED ALEBO DVA
KROKY VZAD?..... 387**

prof. JUDr. Branislav Hazucha, LL.D. MJur.

LICENČNÁ ZMLUVA V NOVOM OBČIANSKOM ZÁKONNÍKU..... 400

doc. JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M.

**K ZÁKLADNÝM KONCEPČNÝM VÝCHODISKÁM REKODIFIKÁCIE ÚPRAVY
NEKALEJ SÚŤAŽE..... 410**

doc. JUDr. Jozef Vozár, CSc.

Mgr. Lukáš Vozár

**NIKOĽKO POZNÁMOK K SÚČASNEJ A NAVRHOVANEJ PRÁVNEJ ÚPRAVE
OBCHODNÉHO TAJOMSTVA NA SLOVENSKU (POROVNANIE)..... 422**

JUDr. Radka Kopčová, PhD. LL.M.

OBČIANSKE PRÁVO HMOTNÉ

DAROVANIE S ÚČELOVÝM URČENÍM DE LEGE LATA A DE LEGE FERENDA

Mgr. Miroslava Dolíhalová, PhD.,

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta,
miroslava.dolihalova@umb.sk

JUDr. Ing. Andrea Bilas Ševčíková, PhD.

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Právnická fakulta,
andrea.sevcikova@umb.sk

<https://doi.org/10.33542/KDSP-0512-2-01>

Abstrakt

Príspevok sa zaoberá inštitútom darovania s účelovým určením v slovenskom občianskom práve v rovine *de lege lata* a *de lege ferenda*. Cieľom príspevku je analyzovať právnu povahu účelového určenia daru a jeho súlad so základnými pojmovými znakmi darovacej zmluvy podľa § 628 a nasl. Občianskeho zákonníka. Pozornosť sa venuje najmä otázke, či dojednanie účelu daru nenaruša bezodplatnosť darovania a aké právne následky vyplývajú z jeho porušenia. Autori poukazujú na to, že účelové určenie predstavuje prípustné vedľajšie zmluvné dojednanie vyplývajúce zo zásady zmluvnej autonómie strán. Analýza je doplnená rozborom aktuálnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá významne prispela k výkladu tohto právneho inštitútu.

Abstract

The paper deals with the institute of donation with a purposeful purpose in Slovak civil law at the level of *de lege lata* and *de lege ferenda*. The aim of the paper is to analyze the legal nature of the purpose of a gift and its compliance with the basic conceptual features of a donation contract according to Section 628 et seq. of the Civil Code. Attention is paid in particular to the question of whether the agreement on the purpose of the donation does not interfere with the gratuitousness of the donation and what legal consequences result from its violation. The authors point out that earmarking is a permissible ancillary contractual clause resulting from the principle of contractual autonomy of the parties. The analysis is complemented by an analysis of the current case law of the Supreme Court of the Slovak Republic, which has significantly contributed to the interpretation of this legal institute.

Kľúčové slová: darovacia zmluva, darovanie s účelovým určením, dar, neplatnosť darovacej zmluvy

Key words: donation agreement, donation with a specific purpose, donation, invalidity of the donation agreement

Úvod

Inštitút darovania s účelovým určením (*donatio sub modo*) predstavuje špecifickú modifikáciu bezodplatného prevodu vlastníckeho práva. Hoci je podstatou darovania jeho

bezodplatnosť a dobrovoľnosť, prax čoraz častejšie vyžaduje mechanizmy, ktoré darcovi umožnia rozhodovať aspoň z časti o dare. Osobitne spornou sa javí otázka, či a za akých podmienok je dojednanie účelu daru zlučiteľné s požiadavkou bezodplatnosti darovania. Rovnako významné sú právne následky porušenia dohodnutého účelu daru zo strany obdarovaného. Keďže platná právna úprava účel daru výslovne neupravuje, riešenie týchto otázok je ponechané najmä na výkladové pravidlá a judikatúru súdov.

1. Darovanie s účelovým určením *de lege lata*

V súčasnom paragrafovom znení Občianskeho zákonníka nájdeme upravenú darovaciu zmluvu v § 628 a nasl. „*Darovacou zmluvou darca niečo bezodplatne prenecháva, alebo to sľubuje obdarovanému a ten dar prijíma.*“¹ Základnými pojmovými znakmi darovacej zmluvy sú bezodplatnosť², dobrovoľnosť a vymedzenie predmetu daru.

Bezodplatnosť darovania spočíva v prenechaní majetkovej hodnoty darcom obdarovanému bez protiplnenia obdarovaného. Bezodplatnosť znamená, že obdarovaný sa nezaväzuje poskytnúť darcovi žiadnu protihodnotu. Dobrovoľnosť znamená, že darca nie je povinný poskytnúť obdarovanému predmet darovania na základe právnej povinnosti. Predmetom darovania môže byť akákoľvek vec za predpokladu, že je prevoditeľná.

O bezodplatnosť nejde v tom prípade, ak by sa dar poskytoval s určitým príkazom, ktorý má majetkový význam. Súčasťou darovacej zmluvy však môže byť záväzok obdarovaného k určitej protislužbe, ktorá nemá majetkovú povahu.³ Podmienky alebo príkazy nemajetkovej povahy všeobecne nenarúšajú povahu darovania, uplatňuje sa pre ne požiadavka súladu so zákonom alebo dobrými mravmi.⁴

Predmet darovania musí byť vymedzený dostatočne určito, aby ho nebolo možné zameniť. Pre vymedzenie predmetu darovania v prípade nehnuteľností platia tie isté požiadavky ako pre vymedzenie predmetu kúpy. To isté platí aj pri určení účele darovania, samotný účel darovania musí byť v zmluve vymedzený jasne a určito. Tým, že máme k dispozícii zmluvnú voľnosť, tak v darovacej zmluve s účelovým určením by bolo na mieste si pre prípad porušenia zmluvne dohodnutého účelu dohodnúť dôsledky porušenia (určitú sankciu) – napr. odstúpenie od zmluvy alebo vrátenie daru.

Predmetom darovania nemôže byť plnenie (služba), ktoré sa môže inak poskytovať bezodplatne na základe iných zmluvných typov. Takým je napr. príkazná zmluva, ak ide o bezplatné splnenie príkazu⁵, zmluva o výpožičke, ak ide o bezodplatné užívanie cudzej veci, alebo zmluva o úschove, ak ide o bezodplatné opatrovanie veci zložiteľa.⁶

Inak povedané, z aplikačnej praxe súdov plynie, že súčasťou darovacej zmluvy môžu byť aj rôzne iné vedľajšie dojednania. Tými sú najčastejšie príkazy, účelové určenia daru, podmienky alebo určenia času. Podmienky ako aj príkazy, ktoré by smerovali k obohateniu darcu nemôžu byť súčasťou darovacej zmluvy, pretože jej pojmovým znakom je bezodplatnosť - teda darca nemôže za darovanie nadobudnúť žiadne majetkové protiplnenie. Rozdiel spočíva v ich právnej kvalifikácii a právnom režime, najmä v rozsahu posúdenia právnych následkov v prípade nenaplnenia vedľajšieho dojednania darovacej zmluvy.

¹ § 628 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov

² Bližšie pozri právne posúdenie: Rozhodnutie Krajského súdu, sp. zn. 8Co/329/2012 zo dňa 16.04.2013.

³ VOJČÍK, P. a kol. Občianske právo hmotné. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 424.

⁴ LAZAR, J. a kol. Občianske právo hmotné. Tretie, doplnené a prepracované vydanie. 2. zväzok. Bratislava: IURA EDITION, 2006, s. 119.

⁵ Porovnaj §730 Občiansky zákonník v platnom znení

⁶ FEKETE, I.: Eurokódex komentár zákona č. 40/1964 Zb. , dostupné online z: <https://www.epi.sk/eurokodex-komentovane-ustanovenie/Eurokodex-komentar-k-p-628-Pojem-darovacej-zmluvy-zakona-40-1964-Zb-od-19930101.htm> (cit. 2026-02-28)

Darovanie s príkazom, ako vedľajším ustanovením v darovacej zmluve, ktorým darca obdarovanému niečo ukladá vykonať je možné. Ako príklad príkazu možno uviesť príkaz spočívajúci v povinnosti obdarovaného poskytnúť časť daru na dobročinné účely. Rovnako je možné darovanie s účelovým určením.⁷

V tomto článku sme sa rozhodli venovať práve prípadu, kedy sa darca a obdarovaný písomne dohodnú na uzatvorení darovacej zmluvy, pričom v darovacej zmluve si spoločne dohodli vedľajšie dojednanie zmluvy, a to účel daru, jedná sa preto o tzv. darovanie s účelovým určením. „*Dohodou o účelovom určení je dojednanie strán darovacej zmluvy o tom, že obdarovaný použije dar na vymedzené účely.*“⁸ Avšak nevyužitie daru na tento je účel je podstatným porušením povinnosti obdarovaného. V tomto prípade sa obdarovaný dostáva do pozície dlžníka, a teda pokiaľ nesplní svoju povinnosť ani v dodatočnej lehote, darca má právo od zmluvy odstúpiť v zmysle § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

O takomto prípade rozhodoval aj Najvyšší súd Slovenskej republiky, kde pod sp. zn. 4Cdo/142/2023 zo dňa 25. 06. 2025⁹ rozhodol o prípade, kedy žalobkyňa uzavrela so žalovaným darovaciu zmluvu, predmetom ktorej bolo darovanie sumy 33.280,- Eur za účelom rozvoja výchovno-vzdelávacieho procesu v prospech konkrétneho žiaka Súkromného gymnázia identifikovaného rodným číslom na obdobie celého štúdia do ukončenia maturitnou skúškou a certifikátom s tým, že tieto peňažné prostriedky neboli použité na tento účel. Okresný súd ako prvoinštančný zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa voči žalovanému domáhala zaplata istiny vo výške 33.280,- Eur a žalovanému vo vzťahu k žalobkyni priznal plnú náhradu trov konania. Okresný súd konštatoval nedôvodnosť žaloby, pretože žalobkyňa v konaní neuniesla dôkazné bremeno svojich tvrdení a darovacia zmluva bola platne uzavretá s tým, že mal za preukázané, že na účel darovania (školného) bola doposiaľ použitá z darovaných peňažných prostriedkov suma 22.850,- Eur, pretože rodičia menovanej žiačky sa nepodieľali na úhrade školného a poplatkov spojených so štúdiom svojej dcéry majúcej za to, že ich dcéra študuje bezplatne. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že žalovaný neporušil svoje povinnosti obdarovaného, dar použil na účel dohodnutý v darovacích zmluvách.

Následne v danej veci rozhodoval odvolací súd, ktorý na odvolanie žalobkyne napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 382 Civilného sporového poriadku zmenil tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 33.280,- Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne, zároveň žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. V odôvodnení rozhodnutia aplikoval § 628 ods. 1 Občianskeho zákonníka a na rozdiel od prvoinštančného súdu konštatoval, že žalovaný neuniesol dôkazné bremeno, že peňažné prostriedky z daru použil na štúdium žiačky, nekorešponujú s výškou štipendia priznanou žiačke na predmetné štúdium a chýbala aj časová súvislosť využívania finančného zdroja ako účelového daru. Dojednanie o použití daru na dohodnutý účel v darovacej zmluve bolo odvolacím súdom posúdené ako darovanie s účelovým určením, ktoré si strany v rámci zmluvnej autonómie dohodli ako vedľajšie dojednanie, ktoré však nebolo formulované ako (rozvázovacia) podmienka, ktorej splnením by darovacia zmluva zanikla, ani ako príkaz, ktorým by darca ukladal obdarovanému niečo vykonať; a napokon nešlo ani o prípad zmluvy v prospech tretej osoby. Preto odvolací súd uzavrel, že žalovaný sa ako obdarovaný na základe darovacej zmluvy zaviazal použiť darované peňažné prostriedky na rozvoj výchovno-vzdelávacieho procesu v prospech žiačky. Nevyužitie daru na dohodnutý

⁷ Bližšie pozri právny názor autora: FEKETE, I.: Občiansky zákonník 2. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, s. 1882.

⁸ ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol.: Občiansky zákonník II. § 451-880. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 2351.

⁹ Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/142/2023 zo dňa 25. 06. 2025

účel je porušením zmluvy zo strany žalovaného, a pokiaľ túto povinnosť nesplnil ani v dodatočnej primeranej lehote na základe výzvy žalobkyne, dostal sa do omeškania a žalobkyňa má právo od darovacej zmluvy odstúpiť v zmysle § 517 ods. 1 veta prvá Občianskeho zákonníka a vznikol jej zo zaniknutej zmluvy nárok na vrátenie daru.

Žalobca podal ďalej dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky, pričom tento v posúdení zdôraznil aj rozhodnutie NSSR z 24. februára 2011 sp. zn. 3Cdo/302/2009 v ktorom pripustil, že „*Nie je vylúčené a neodporuje požiadavke bezplatnosti darovania, aby s darovaním bol spojený záväzok obdarovaného k protislužbe, ktorá sama o sebe majetkovú povahu nemá...*“ Je tomu tak preto, lebo podmienky alebo príkazy nemajetkovej povahy vo všeobecnosti nenarúšajú povahu darovania. Pri darovaní s účelovým určením (o ktoré ide aj v posudzovanej veci) je dohodou o účelovom určení dojednanie strán darovacej zmluvy o tom, že obdarovaný použije dar na vymedzený účel. Nevyužitie daru na stanovený účel je podstatným porušením povinnosti obdarovaného ako dlžníka, a ak obdarovaný ako dlžník nesplní túto povinnosť ani v dodatočnej primeranej lehote, darca má právo odstúpiť (§ 517 ods. 1 OZ) od darovacej zmluvy. Zákonodarca nepozná spôsob zrušenia darovacej zmluvy odstúpením od nej, pozná iba možnosť vrátenia daru, čím ide o špecifický spôsob vysporiadania darovacej zmluvy na rozdiel od iných typov zmlúv.

NSSR preto identifikoval, že v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené východiská tohto skutkového stavu a uzatvára že:

- pokiaľ žalovaný tvrdí, že na darovaciu zmluvu je prípustná výlučne aplikácia Občianskeho zákonníka, teda osobitné ustanovenia pre darovaciu zmluvu, tak opomína, že zmluvné dojednanie o účelovom určení v darovacej zmluve je v súlade so zásadou zmluvnej autonómie strán a žiadne ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu takéto vedľajšie dojednanie nezakazuje;
- zmluvné dojednanie o účelovom určení samo o sebe nenarúša definičné znaky darovania, má za následok, že do darovacej zmluvy bola doplnená osobitná povinnosť obdarovaného a už nejde iba o klasické darovanie podľa § 628 a nasl. OZ;
- neexistuje žiaden dôvod, prečo by darca nemohol odstúpiť od darovacej zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, ak obdarovaný nepoužije dar na dohodnutý účel ani v dodatočnej primeranej lehote po tom, čo ho na to darca písomne vyzval (je možné od takejto zmluvy odstúpiť podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka aj pre prípad, že možnosť odstúpenia od darovacej zmluvy nebola medzi stranami dohodnutá).

Kroky NSSR v predošlom stanovení si jednotlivých východísk prejednávaneho skutkového stavu posilňuje aj iná aplikačná prax nižšieho stupňa súdu, ktorý v odôvodnení posudzoval aj samotnú dovoľenosť darovania s účelovým určením. Tento Krajský súd Bratislava vyjadril právny názor, že túto možnosť darovania Občiansky zákonník výslovne neupravuje, ide o určitú podobnosť s darovaním s príkazom, avšak nenaplnenie účelu darovania zo strany obdarovaného nie je na rozdiel od nesplnenia príkazu alebo podmienky právne relevantné, účel darovania zaťažuje obdarovaného skôr ako jeho morálny záväzok, je ale možné, aby bol v konkrétnom prípade účel darovania posudzovaný ako samotný právny dôvod darovania a pokiaľ nebude dohodnutý účel naplnený, vedie to k odpadnutiu dôvodu samotného darovania. Stanovený účel darovania však nesmie odporovať zákonu a musí byť v súlade s dobrými mravmi. Vzhľadom k asynalagmatickej povahe darovania nemôže ísť o povinnosť majetkového charakteru.¹⁰ Z toho vyplýva, že Krajský súd v tomto rozhodnutí z roku 2020 ďalej nepomenoval právne následky nedodržania stanoveného účelu darovania obdarovaným a ďalší sled krokov, ako sa s tým má darca vysporiadať nechal nepomenovaný. V nadväznosti na uvedené v rámci právnej analýzy neidentifikujeme obdobné právne

¹⁰ Bližšie pozri Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/95/2019 zo dňa 30.01.2020.

posúdenia, ktoré by nás priviedli na rozšírené možnosti než aké ponúka zákonodarca v § 630 Občianskeho zákonníka (vrátenie daru). V týchto intenciách preto máme za to, že NSSR v analyzovanom rozhodnutí z roku 2025 správne identifikoval, že nevyhnutnosť identifikovať právne následky nedodržania účelu daru, ktorý bol stanovený darcom, neboli doposiaľ v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešené.¹¹

V aktuálnych právnych názoroch, plynúcich aj z komentárov k Občianskemu zákonníku nachádzame, že pojmovo je vrátenie daru dlhodobo sporné ustanovenie s množstvom parciálnych otázok k jeho výkladu. Autori sa prikláňajú k názoru, že štandardne sa právo darcu domáhať sa vrátenia daru označuje pojmom „*odvolanie darovania*“ čo však nemožno stotožňovať s odstúpením od zmluvy, nakoľko odvolanie darovania predstavuje špecifický spôsob zániku právneho vzťahu založeného darovacou zmluvou. Preto právo odvolať darovanie (domáhať sa vrátenia daru) je právnym dôsledkom porušenia implicitného *non facere* záväzku obdarovaného spočívajúceho v povinnosti zdržať sa konania hrubo porušujúceho dobré mravy, resp. *facere* záväzku správať sa k darcovi a členom jeho rodiny v súlade s dobrými mravmi.¹²

Vo vzťahu k uvedenému právnemu názoru autorov komentáru k Občianskemu zákonníku vnímame o to väčší prínos analyzovaného judikátu NSSR, ktorý judikoval možnosť odstúpenia od zmluvy podľa § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka vo vzťahu k nedodržaniu účelu darovania samotným obdarovaným a to aj pre prípad, že možnosť odstúpenia od darovacej zmluvy nebola medzi stranami dohodnutá.

2. Darovanie s účelovým určením *de lege ferenda*

V súvislosti s aktuálne prebiehajúcou rekodifikáciou Občianskeho zákonníka zákonodarca plánuje zaradiť do nového Občianskeho zákonníka v § 1007 účel daru, kde v ods. 1 a 2 má byť uvedené „*Darca je oprávnený určiť účel, na ktorý má byť dar použitý. Obdarovaný je povinný použiť dar na určený účel; to neplatí, ak k zmareniu účelu došlo z iných dôvodov ako konaním alebo opomenutím obdarovaného.*“ Následne v § 1015 má byť uvedené, „*Darca má právo odvolať darovanie, aj ak obdarovaný použil dar na iný než určený účel, a darca si pri darovaní vymienil, že v prípade použitia daru na iný účel je oprávnený odvolať darovanie.*“ V dôvodovej správe k § 1007 sa uvádza, že určenie účelu daru nebolo osobitne upravené, hoci v súlade so zásadou dispozičnej autonómie ani doteraz nič nebránilo určeniu účelu. Určenie účelu, na ktorý má byť dar použitý (darovanie peňazí za účelom splatenia dlhov obdarovaného, darovanie materiálu z ktorého má byť vyrobená nejaká vec a pod.), je osobným právom darcu a obdarovanému vzniká povinnosť použiť dar len na tento účel. Ustanovenie taktiež upravuje situáciu, kedy je možné použiť dar aj na iný účel. Použitie daru na iný účel môže byť dôvodom pre odvolanie darovania, avšak iba ak si darca toto právo vymienil.

Z uvedeného nám vyplýva, že sám zákonodarca pociťuje absenciu úpravy darovania s účelovým určením, preto chce pristúpiť k jeho zakotveniu aj do paragrafového znenia nového Občianskeho zákonníka, čím by zabezpečil jednoznačnú právnu istotu aj pre tieto prípady, ktoré momentálne nie sú zákonne upravené a je potrebné hľadať riešenia momentálnych sporových situácií danej oblasti v judikatúre súdov. Máme za to, že toto

¹¹ Porovnaj s ŠVESTKA a kol.: Občiansky zákoník II, § 460 – 880. Komentár, 2. vydání., s. 1803 v ktorom poukazuje na rozhodnutie Sou R NS č. C538 – NS sp. zn. 33 Odo 105/2001 a sice zdôrazňuje, že zákon nevylučuje, aby si darca a obdarovaný v darovacej zmluve dojednali okrem zákonných predpokladov pre vrátenie daru aj ďalšie podmienky, pre ktoré je možné zrušiť vzťah darovacej zmluvy, avšak samotné rozšírenie možnosti darcu odstúpiť od darovacej zmluvy pri nedodržaní stanoveného účelu darovania nerozvíja.

¹² Bližšie pozri: DUFALOVÁ, L. a kol. Občiansky zákoník. Komentár. 1. Bratislava: C. H. Beck, 2025, s. 723

jednoznačné vymedzenie účelu daru by malo zjednodušiť dojednania medzi darcom a obdarovaný v prípade, kedy dar bude mať byť použitý na konkrétny účel, pričom pokiaľ by dar nebol použitý na účel v zmluve dojednaný, môže darca odvolať darovanie¹³, ale len za podmienky, že si toto darca vymienil už na začiatku darovania.

Záver

Na základe vykonanej analýzy možno uzavrieť, že darovanie s účelovým určením je v súčasnom právnom stave prípustným zmluvným typom vychádzajúcim zo zásady zmluvnej autonómie strán. Hoci Občiansky zákonník výslovne neupravuje účel daru, jeho dojednanie neodporuje definičným znakom darovacej zmluvy, pokiaľ nenaruša jej bezodplatnosť. Účelové určenie daru predstavuje vedľajšie zmluvné dojednanie, ktorým sa na obdarovaného ukladá osobitná povinnosť použiť dar na vymedzený účel. Takáto povinnosť nemá sama osebe majetkovú povahu a preto nepredstavuje vylučujúce darovanie.

Nevyužitie daru na dohodnutý účel je potrebné považovať za porušenie zmluvnej povinnosti obdarovaného. Ak obdarovaný túto povinnosť nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote, dostáva sa do omeškania v postavení dlžníka. V takom prípade je namieste aplikácia všeobecných ustanovení o záväzkovom práve, najmä § 517 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky potvrdila, že darca môže od darovacej zmluvy odstúpiť aj bez výslovnej dohody o odstúpení. Odstúpenie od darovacej zmluvy má v tomto kontexte špecifický následok v podobe povinnosti vrátiť dar. Ide o osobitný spôsob vysporiadania darovacieho vzťahu, ktorý sa odlišuje od iných synalagmatických zmlúv. Rozhodovacia prax zároveň zdôraznila význam dôkazného bremena obdarovaného pri preukazovaní splnenia účelu daru. Nejasnosti v časovej a vecnej súvislosti použitia daru idú spravidla na ťarchu obdarovaného. Súčasná právna úprava tak ponecháva riešenie sporov o účelové darovanie predovšetkým na judikatúru. To vedie k zníženej právnej istote zmluvných strán.

Navrhovaná rekodifikácia Občianskeho zákonníka reaguje na túto aplikačnú medzeru explicitným zakotvením účelu daru. Nová právna úprava jednoznačne priznáva darcovi právo určiť účel daru a obdarovanému ukladá povinnosť ho rešpektovať. Zároveň diferencuje prípady, v ktorých nemožno obdarovanému porušenie účelu pričítať. Zavedenie práva darcu odvolať darovanie pri porušení účelu posilňuje ochranu jeho vôle. Podmienkou tejto ochrany však zostáva výslovné vymienenie práva na odvolanie daru. Navrhovaná úprava tak predstavuje systematické a vyvážené riešenie, ktoré zvyšuje právnu istotu a predvídateľnosť právnych vzťahov pri darovaní s účelovým určením.

Zoznam použitých zdrojov

DUFALOVÁ, L. a kol. Občiansky zákonník. Komentár. 1. Bratislava: C. H. Beck, 2025. 1212 s. ISBN: 978-80-8232-062-9.

FEKETE, I.: Eurokódex – komentár k zákonu č. 40/1964 Zb. Dostupné online: EPI – Eurokódex, komentované ustanovenie § 628 – Pojem darovacej zmluvy. Dostupné z: <https://www.epi.sk/eurokodex-komentovane-ustanovenie/Eurokodex-komentar-k-p-628-Pojem-darovacej-zmluvy-zakona-40-1964-Zb-od-19930101.htm> (cit. 28. 02. 2026).

¹³ Porovnaj s právnym názorom : Odvolanie darovania - behaviorálny pohľad k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR sp. zn. 9 Cdo 36/2021 z 22. 2. 2023, ZSP 21/2023, dostupné online z : <https://www.legalis.sk/clanky/3799/odvolanie-darovania-behavioralny-pohlad-follow-up-ku-glose-m-hlusaka-k-rozhodnutiu-najvyssieho-sudu-sr-sp-zn-9-cdo-36-2021-z-22-2-2023-zsp-21-2023> (cit. 2026-02-28)

FEKETE, I.: Občiansky zákonník 2. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex, 2011. 2589 s. ISBN: 978-80-89447-50-3.

LAZAR, J. a kol.: Občianske právo hmotné. Tretie doplnené a prepracované vydanie. 2. zväzok. Bratislava: IURA EDITION, 2006. 598 s. ISBN: 80-8078-084-6.

ŠTEVČEK, M., DULAK, A., BAJÁNKOVÁ, J., FEČÍK, M., SEDLAČKO, F., TOMAŠOVIČ, M. a kol.: Občiansky zákonník II. § 451-880. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2019. 1578 s. ISBN: 978-80-7400-770-5.

ŠVESTKA a kol.: Občianský zákoník II, § 460 – 880. Kometár. 2. vydání. C. H. Beck, 2008. 2296 s. ISBN: 8074000041.

VOJČÍK, P. et al.: Občianske právo hmotné. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 637 s. ISBN: 978-80-7380-402-2.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

Rozhodnutia súdov

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/95/2019 zo dňa 30. 01. 2020.

Rozhodnutie Krajského súdu, sp. zn. 8Co/329/2012 zo dňa 16. 04. 2013.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/142/2023 zo dňa 25. 06. 2025.

Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/302/2009 zo dňa 24. 02. 2011.

Košické dni súkromného práva VI.

Recenzovaný zborník vedeckých prác

Zostavovatelia: prof. JUDr. Peter Molnár, PhD.
JUDr. Miroslava Kušníriková, PhD.
Mgr. Michal Bartko
JUDr. Júlia Krajčírová
Mgr. Marek Kohút

Vydavateľ: Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach
vo Vydavateľstve ŠafárikPress

Rok vydania: 2026

Rozsah strán: 435

Rozsah: 40,28 AH

Vydanie: prvé

DOI: <https://doi.org/10.33542/KDSP-0512-2>

ISBN 978-80-574-0512-2 (e-publikácia)

ISBN 978-80-574-0513-9 (tlačaná publikácia)

Účelová publikácia, nepredajná.